

ТИЖНЕВИК - REVUE HEBDOMADAIRE - UKRAINIENNE - TRIDENT

Число 44 450). Рік вид. X. 2 грудня 1934 р.

Ціна 2 фр. Prix 2fr

Париж, неділя, 2 грудня 1934 року.

1921 рік. Уже рік, як Україну окуповано московським наїзником, що, як хижий звір, нищить усе в нашому краю і заливає його кров'ю. Українська національна армія в інтернованні на чужині. Наші національні сили, що, як полум'я, сплахнули й прокинулися до чину в незабутніх 1917-20 роках, здавалося, здушені, немає вже можливості далі боронити розп'яту й сплюндровану батьківщину.

Багатьох в ті часи огорнула зневіра й розпука. Було ж ясно, що на цей раз боротьбу програно.

Але горів огонь в серцях українських вояків і міцна духом була українська армія, що обставинами змушена була до нечинності.

Цей дух, — зламати якого не могла жадна сила і який жадав лише борні, — і вивів яку тисячу українських вояків, захоплених жадобою волі й чину, зміцнених вірою в святість справи, на листопадове повстання 1921 року.

Повстання це кінчилося неуспіхом. Герої-повстанці загинули частинно в боях, частинно на розстрілі в Базарі. Лише частина з них повернулася з повстання.

Але чин їх вічно житиме у вдячній пам'яті українського народу, й сила їх духа одушевлятиме ще не одну українську битву з північним ворогом. І свято їх пам'яті, що вже прибрало в українському народі назву свята триста п'ятдесяти дев'яти — по числу розстріляних у Базарі — зостанеться в прийдешніх поколіннях святом чину й перемоги духа.

І дійсно. Без зброї, без одежі й навіть багато з них без взуття, кинулися вони, що над усе любили свій рідний край і йому присяга-

ли своє життя, проти безмірно сильнішого ворога. Який треба було мати дух, щоб на той похід зважитися, що його можна назвати безумством хоробрих!

Вони загинули. Ті з них, що були розстріляні, — тих 359 героїв Базару, — вмірали під гуркіт московських кулеметів із співом «Ще не вмерла Україна».

І не вмере й не загине, поки має таких синів, що так лицарськи йдуть у бій за неї й з такою мужністю приймають за неї смерть.

* * *

25-го листопада с.р. по тяжкій хворобі на 68 році життя помер на чужині, у Москві, Михайло Грушевський. Його ім'я значить собою епоху в нашій новітній історії, на де-яких видатних сторінках якої воно поставило свою виразну печать. Великий вчений, талановитий організатор наукової праці, невтомний дослідник нашої старовини, блискучий письменник — творець монументальної «Історії України», гарячий публіцист, вицатний громадський і політичний діяч, всіми признаний привідця нації за перших часів її визвольної боротьби і, цілком природне, перший по славній пам'яті гетьманах наших голова одновленої Держави Української.

Великі його заслуги перед рідним краєм, та є й хиби.

Ми, непримиренні до кінця, ніяк не могли погодитися з тим, що перший голова держави нашої пішов у Каносу... Розійшлися шляхи наші. Та розходження наші судитиме історія.

Перед величчу смерті схиляємо низько голови над свіжою могилою найвизначнішої постаті нашого часу. Український народ, поминувши огріхи, з подякою оцінить те добре, що зробив він для рідного краю за життя, і з пошаною згадає ім'я свого видатного сина.

Третій делегатський з'їзд української еміграції у Польщі *)

(Докінчення)

На закінчення інформацій про 3-й делегатський з'їзд української еміграції у Польщі належить зупинитися принаймні на де-яких ухва-

*) Див. «Тризуб» ч. 39 з 28.X с.р. і 40 з 4.XI 1934.

лах, що після докладів поодиноких комісій прийняв з'їзд, і на виборах Головної Управи та інших центральних органів УЦК.

Культурно-освітня комісія, давши докладну характеристику культурно-освітньої праці серед української еміграції, на перше місце висунула опіку над дітьми емігрантів. Серед висловлених нею побажань знаходимо, між іншим, такі:

організувати низку нових дитячих садків і відповідно збільшити допомогіві фонди на цю ціль,

організувати «фонд виховання дитини емігранта» і вжити заходів, щоб українська еміграція взяла в ньому поголовну участь,

організувати видання інформаційного бюлетеня, що мав би на меті всебічну інформацію української еміграції про справи, зв'язані з українською визвольною боротьбою, з сучасним положенням на Україні, з життям еміграції і т. д.,

відновити у Варшаві семестральні доповіді для членів колонії, активізувати ще в більшій мірі культурно-освітню працю на місцях і оперти її на власних засобах поодиноких еміграційних осередків.

Серед найголовніших побажань організаційної комісії належить згадати наступні:

перевести реорганізацію Української Станиці в Каліші,

матеріально підтримати вже існуючі варстаті праці й організувати нові (орендування земельних ґрунтів, організація сільсько-господарчих хуторів, підтримка еміграційної друкарні у Львові, варстатів малярства, гафтярства й т. д.),

створити міцніший контакт по-між поодинокими осередками перебування української еміграції у Польщі,

організувати тих українських емігрантів, що до цього часу перебувають по-за організаційними рядами УЦК,

частіше переводити інструкування і ревізування поодиноких еміграційних осередків і т. д.

Фінансова комісія висунула наступні побажання:

реорганізувати Українську Станицю в Каліші, створивши з неї еміграційний гуманітарний осередок,

знайти можливості до збільшення фондів для культурно-освітньої праці серед української еміграції,

позички і допомоги українській еміграції видавати через поодинокі відділи УЦК, відповідно їх забезпечуючи,

заснувати при Головній Управі УЦК «Фонд взаємодопомоги»,

закликати українську еміграцію до систематичного й акуратного вплачування членських внесків і внесків на фонд Головної Еміграційної Ради на пропаганду української ідеї закордоном,

закликати відділи УЦК стати на шлях самовистачальности,

подбати про збільшення допомог українському еміграційному студентству,

розпочати будівництво на кугленій під Калішем землі. в першу чергу шкільного будинку для станичної початкової школи і т. д.

Правнича комісія зупинилася над правовим становищем української еміграції у Польщі і внесла де-які поправки до сучасного статуту УЦК.

В цей день завітав на з'їзд директор Українського Наукового Інституту у Варшаві проф. О. Лотоцький, якого в імені з'їзду тепло привітав ген. В. Сальський, підкреслюючи в своїй промові як заслуги проф. О. Лотоцького перед українською наукою й українською визвольною боротьбою, так і сучасну продуктивну наукову працю Українського Наукового Інституту у Варшаві.

Проф. О. Лотоцький в своїй промові бажав з'їздові успішної праці. Всім учасникам з'їзду подарував він два останні видання Інституту: український переклад «Пана Тадеуша» — Міцкевича і «Україно-Московські договори в XVII-XVIII віках» — проф. А. Яковлева.

Учасники з'їзду одержали тако-ж і «Без території» проф. О. Шульгина.

Після докладів секцій, з'їзд перейшов до вибору органів УЦК. До Головної Управи УЦК було обрано: п. п. М. Ковальського, д-ра П. Шкурата, ген. О. Загородського, полк. М. Садовського і підпільн. С. Білодуба.

До Головної Ревізійної Комісії — інж. Є. Гловінського, інж. Д. Клецького і сотн. М. Мар'яшенка, а кандидатами: пп. Письменного, Чарського і пор. Зіневича.

До Громадського Суду: д-ра А. Лукашевича, ген. В. Змієнґа, Г. Лазаревського, суд. В. Дем'яненка і сотн. С. Івановича, а запасовими членами — д-ра Л. Чикаленка та інж. І. Зварійчука.

До Ради УЦК — ген. В. Сальського, д-ра А. Лукашевича, ген. М. Безручка, лейт. С. Шрамченка, проф. І. Шовгенова, ген. В. Куша, ген. А. Вовка, проф. І. Огієнка, д-ра Л. Чикаленка, п. Г. Лазаревського, полк. М. Середу, інж. В. Яновського, сотн. С. Івановича, інж. І. Шевченка, ген. Г. Базильського, п. М. Ставничука, полк. І. Литвиненка, ген. Є. Білецького, інж. П. Сікору і полк. Чеботарєва.

Запасовими членами до Ради УЦК обрано: інж. Д. Росомеху, інж. М. Гавриленка, сотн. Д. Денисенка, сотн. І. Липовецького, підполк. М. Федченка, інж. Є. Гловінського, ген. Галкина, пор. К. Сокірського, п. Дєркача і п. Гнойового.

Промовою голови президії ген. В. Сальського, після чотирьохденної праці, 3-ій делегатський з'їзд української еміграції у Пєльщі закінчив свою працю.

В одному з попередніх дописів про третій делегатський з'їзд української еміграції у Пєльщі, вміщеному в «Тризубі» ч. 39 з 28. X с. р., на стор. 4, в рядку 25 знизу треба читати не коз. М. Ставничук, а сотн. М. Ставничук, а в рядку 28 знизу — не коз. М. Петровський, а сотний М. Петровський.

Варшавянини.

З життя й політики

- Світська преса останніх місяців. — Дальший зріст централізації. — Харчове становище.

Теперішній наш національний стан на совітській Україні ми можемо ілюструвати лише обмеженою кількістю фактів. Коли завжди совітська преса була кривим дзеркалом совітської дійсности, то особливо підкреслити її специфічний характер треба саме тепер. Переживаємо час небувалого міжнароднього напруження, стан, який можна назвати станом тихої захованої війни. В такі моменти й періоди режим цензури завжди має тенденцію до погіршення. Очевидно з найбільшою досконалістю ця зміна цензурного режиму переведена в совітській пресі, яка мусіла б відбивати життя найбільшої частини нашої національної території. Основний мотив, засвоєний нею в останній час, це — постійне повторювання, постійне обґрунтування на різні лади того, що ціла логічність, совітського союзу захоплено працює над здійсненням гланів мирного господарського будівництва, встановлених владою. Над здійсненням цих мирних гланів з ентузіазмом працює ціла людність; отже ширше й більше писати тепер про існування всяких куркулів, підкуркулників, націоналістів і всіх інших ухильників та про необхідність боротьби з ними — вважається непотрібним і зайвим. Совітська преса намагається створити враження, що ціле населення совітського сою-

зу, здобувши для себе в результаті виконання мудрих директив тов. Сталіна повний матеріальний добробут, не має ніяких інших бажань, як і надалі працювати над виконанням його вказівок з подвоєною енергією, а oprіч того... розводити квіти, частіше ходити до бані, регулярно голитися й танцювати фокстрот — творити для себе привабливе і гігієнічне життя. Про арешти й висилки, як відомо, совітська преса ніколи не писала; тепер вона намагається подавати лише в кількох рядках відомості про судові процеси й розстріли; адже-ж такий матеріал може поспівати загальний фон. Справді, коли про такі речі говорити більше, може повстати питання, чому й як це знаходиться так багато непевних елементів серед тих громадян, що захоплено займаються такою ідилічною й безгачною для пролетарської диктатури справою, як розведення квітів.

Щоб витворити ілюзію, що совітські громадяне користуються в додаток до всіх інших тачо-ж ще й свободою критики, совітська преса містить систематично повідомлення про неприядки й хиби в діяльності дрібних совітських агентів в провінції. Витягнено із забуття стиль «обличительных статей» підцензурної провінційної преси з часів перед 1905 роком: під мудрим керівництвом п. начальника губернії пеліція в нашому місті поставлена на недосяжну висоту, але темною глянцю на цьому тлі загальних досягнень є городвик такий-то. Далі йшов вигляд про винюк цього городовика й висловлювалася надія, що начальство зазначені неприядки усуне. В цьому стилі при відповідній зміні титулів подає тепер «обличительныя» статті й фельєтсни центральна совітська преса.

При цьому настановленні совітської преси, при відсутності в ній по-за відомостями про чергові досягнення всякого иншого матеріалу, знайти в ній більшу кількість даних, що характеризують справжнє життя й справжні відносини на совітській Україні — стає що-далі важчим, все складнішим завданням.

* * *

В числі 294 «Правди» з 24 жовтня с.р. оголошено постанову СНК СССР про порядок затвердження списків будівництва. Постановова ця видала в додаток до постанови СНК СССР з 3. IX про припинення безпроектного і не передбаченого планом будівництва. Вона містить довгий перелік окремих категорій промислового, с.-господарського, комунального, мешкального й культурно-губитового будівництва з зазначенням істтв вартости цього будівництва, ріжної для ріжних категорій; при ній місцева совітська влада, в тому числі й уряди совітських федеративних республік, мають право провалить це будівництво з своєї ініціативи без дозволу й затвердження СНК СССР. Максимальна вартість будівництва, яке можна переводити без дозволу Москви, в деяких окремих, більш упривилейованих категоріях будівництва, не перевищує 3-4 міль. карб. Для инших, — наприклад, для будування помешкань для установ, ця цифра спускається до одного мільйона карб.; дозвіл із затвердження Москви потрібні незалежно від того, чи переволиться дане будівництво в обсягу загально-союзної, республіканської або місцевої громадскости; потрібує дозволу СНК СССР кожна більша робота з обсягу комунального господарства — будівництво водоводів, каналізації, трамвайів, заведення електрики.

Ми в своїх оглядах не один раз нотували факти систематичного урізування й обмеження прав уряду УССР. Ми підкресливали, що уряд цей обернено в повну фікцію. Здавалося, що вже далі йти в цьому напрямі нікуди. Проте наведений нами декрет вказує, що централізаторські таланти Сталіна куди більші, ніж таланти царських бюрократів. Можна твердити, що тепер, за часів існування висісок СССР і УССР, Україна має менші права й можливості для керування своїми справами, ніж за царських часів при існуванні обмеженого й недоскладного земського й міського самоврядування.

Приходиться лише дивуватися, що московський центр при загальній своїй тенденції до скорочення видатків і скорочення штатів не ліквідує такий непотрібний видаток і такі посади без жадних функцій, як видатки на удержання СНК УССР і посади наркомів УССР. Для чого держати Любченка з його товаришами там, де вистачить одного Постишева?

* * *

На весні, як це свого часу ми занотували, совітський уряд мав необережність заявити, що стан засівів такий незадовольняючий, що треба сподіватися неврожаю. Через що совітські чинники зробили такий ляпсус, рішити важко. Справді, коли в 1932-33 р. на Україні ніби не було масових випадків голодової смерті й відомості про це є тільки контрреволюційна вигадка, чому в 1934 році мусіла совітська влада признавати офіційно можливість неврожаю? Але зроблена заява зобов'язує. Вряди-годи в совітській пресі можна стрінути відомості про стан сьогорічного урожаю. Згідно з офіційною оцінкою, урожай цього року є дуже різноманітний і на загаль нижчий, ніж урожай минулого року. В своєму виступі в Києві в половині жовтня с. р. Постишев наводив дані про розміри середнього урожаю по Київській області. Ці дані, — безумовно оптимістичніші, ніж дійсні, — встановлюють повний неврожай ярових. Ці уривкові відомості дозволяють догадуватися про поважність харчового становища людности й про ті грізні перспективи, що її чекають. Але чи обходить, чи може це обходити Москву? Адже-ж офіційно дзернову проблему в совітському союзі оголошено розв'язаною.

В. С.

«На тихі води, на ясні зорі...»

Заходами Українського Літературного Гуртка в Парижі впоряджено було 18 листопада с. р. вечір Бориса Лазаревського з приводу 40-ліття його літературної діяльності. Дивним дивом російська преса в Парижі мовчки проминула цей ювілей, а тим часом саме росіянам, а не українцям належало б оддати пошану людині, що присвятила з давнього часу свої здатності російській літературі. Довгі роки віддав Борис Лазаревський на служення чужим богам.

Одбившись з-замолоду од рідного берега, тільки на старості літях, на чужині, він знову до нього пристав. По довгих мандрах морями чужими, повернув він, як колись козаки з турецької каторги втікши, з добровільної неволі московської, що стільки наших талантів поглинула, повернув «на тихі води, на ясні зорі»...

«На тихі води, на ясні зорі», що їх не може забути жаден українець, якому вони замалечку світили в далекому і близькому рідному краю. «На тихі води, на ясні зорі», що непереможно кличуть нас з чужої чужини до себе.

І саме редакція «Тризуба» вельми радіє, що й вона тому поворотові прислужилася й допомогла. На сторінках бо нашого тижневика знайшли собі місце «Шматочки минулого», спомини Бориса Лазаревського про юні літа, про давню й недавню Україну. В них один по одному встають перед нами такі ясні, такі теплі образи рідної України. З них віє на нас подихом її золотих ланів, її квітчастих лу-

ків, затишних гаїв; в них згадується безтурботне життя у хуторному затишку, оживають риси старосвітського побуту. Ті сторінки, написані на чужині, такі живі, такі теплі, такі запашні. Вони наскрізь пройняті ароматом батьківщини. В них одбиваються пахощі нашої землі, дзвенить наша пісня. І мимоволі, читаючи їх, не один, як і автор цих рядків, згадував молоді роки, рідне село, знайомі і близькі постаті... За ці сторінки прекрасні можна бути щиро вдячним Борисові Лазаревському, що такою свіжою, чистою мовою, з такою майстерністю оддав наше недавнє, таке всім близьке й дороге минуле.

Тими рядками хочемо ми привітати письменника, який до рідного берегу повернувся.

Він не молодий, та жатва перед ним многа ще, робітників обмаль; і чи вийшов хто о першій годині, чи став хто на працю о дев'ятій, — на кожного знайдеться робота і кожному за неї належить заплатити й подяку.

Побажаємо, щоб приніс він рідній літературі те, чого не давав за молодих літ, те, що може дати його талановите і ще молоде перо.

В. Прокопович.

З преси.

«Хлібозаготівлі», тоб-то відібрання большевиками у селян хліба, цього року на Україні не дописали. Щоб добути собі потрібний хліб, совітська влада вирішила «хлібозаготівлі» доповнити «хлібозакупівлями», які різняться від «хлібозаготівельного» здиства тим, що за відібраний по «твердій ціні» хліб обіцяно селянам де-які товари.

Хліб большевики забрали, а обіцяних товарів село, звичайно, не одержало. Постишев у своїй промові в Києві на пленумі обласного комітету КП(б)У так признається в цьому («Вісті», ч. 245 з 23. X. 1934):

«... розрахунки за закуплений хліб, отоварювання хлібозакупівель іде у нас погано — це треба відверто і прямо визнати».

Роблячи вигляд, що совітська влада надзвичайно турбується про те, щоб заплатити селянам за відібраний хліб товарами, Постишев далі зазначає, що товарів для цього, мовляв, є досить, а що селянам нічого не платять, так винна в цьому кооперація, яка пагано «просуває товари». Докоряє Постишев совітським кооператорам і так пояснює собі причини їхньої несправности:

«І працюєте ви погано тому, що де-хто з вас починає міркувати приблизно так: хліб уже закуплений (тоб-то відібраний большевиками у селян. Прим. наша), хліб на зсипних пунктах, уже навіть і відрапортували, — чого-ж більше; тепер нас ЦК ВКП(б), ЦК

КП(б)У та обком не битимуть. Помиляєтесь, товариші. За зрив або затягання розрахунків за хлібозакупівлі бити будемо і при тому дуже кріпко й болюче».

Могло б скластися вражіння, що московський губернатор на Україні сильно турбується тим, щоб українські селяне хоч що-небудь дістали за той хліб, який у них пограбовано московськими окупантами. Але тов. Постишев з неприкритим цинізмом відразу пояснює, чому це кооперацію чекають карі:

«Адже зрозумійте, товариші кооператори, що своєю роботою коло отоварювання хлібозакупівель цього року ви повинні нам створити сприятливу обстановку для закупівлі хліба 1935 року».

Отже, ходить не про сплачення награбованого хліба, а лише про полегшення собі дальшого грабунку України, який московський можновладець заповідає і на 1935 рік.

* * *

На тому-ж пленумі київського обласного комітету КП(б)У виступив з доповіддю і тов. Петровський, голова української філії московської совітської влади, чомусь званий «всеукраїнським старостою». Торкаючися питання «культурного фронту» й хвалячися, що на Україні зараз створено, ніби,

«всі умови, щоб опснувати висоти науки й культури»,

Петровський не певен, одначе, що ці «висоти» на Україні большевики опанують цілком, бо виявляється, що боротьба скрізь на місцях з московськими большевиками точиться весь час, і що

«треба особливо тут, на цій ділянці, як і в усіх інших галузях, пильно стежити за гласовим ворогом, щоб як найшвидше остаточно витруїти спадщину скригниківщини, націоналістичної контр-революції» («Вісті», ч. 246 з 24. X. 1934).

Радячи присутнім на пленумі «розгорнути самодіяльність трудящих мас» і «більшу пильність», Петровський цілком справедливо зауважує, що успіхи большевиків на Україні залежать од кількості їхнього «активу», і запитує разом, скільки-ж того активу у большевиків у Київській області є:

«Тут тов. Кущнір говорив, що у вас, ніби, 150 тис. активу. Ну що-ж, дай Боже нашому теляті вовка з'їсти, коли це так. Але я трохи сумніваюсь, та й багато з вас те-ж поставились до цього з де-яким сумнівом. Безумовно, актив треба створити. А є вичатки, коли приїжджаєш на село, попросиш голову або секретаря сільради скликати актив, а він туго збирається...»

З приємністю занотовуємо гідну віри заяву совітського «всеук-

раїнського старости», що село наше у великій масі своїй чуже московському большевизмові.

Розуміючи, що майбутнє окупантської московської влади на Україні у значній мірі залежить од того так бажаного Петровському, а поки так незначного на українському селі совітського «активу», орг. нізувати який большевик кличе собі на допомогу навіть Бога, Петровський вимагає

« в кожному селі створити такий актив, на який можна було б спертися»,

сумно добавляючи при тому, що на Україні у большевиків

«Без цього нічого не вийде».

Шкода «старого большевика» — українського перевертня, що він тепер тільки, після 15 літ совітського експериментування на Україні, починає зауважувати, що з цього «нічого не вийде».

* * *

В тій же своїй промові Петровський торкнувся й характеру сільських рад Київської області:

«Ради — це первинні державні органи диктатури пролетаріату. А скільки у вас передових сільрад по Київській області? Тов. Кущнір говорив, що преміювали в області 223 сільради. ВУЦВК преміював 46: ЦВК Союзу — 4, а разом це становить тільки близько десяти процентів усієї кількості. Посудіть-же самі: тільки 10 процентів до XVII роковин диктатури пролетаріату!»

Отут і вилазить шило з мішка, що то за «українська» совітська влада на Україні. «Активу» по селах — жадного, а сільських рад, цих «первинних державних органів диктатури пролетаріату», якими б на Київщині були сьогоднішні непрошені господарі України задоволені, немає й десяти відсотків. Щоб мати претензії керувати країною, — скажемо разом з Петровським в його дальшій частині промови, — це

«Малувато, товариші!»

* * *

Продовжуючи свою промову Петровський одверто розповідає про грабування большевиками українських сел:

«Доводилося часто зустрічати, що районний виконавчий комітет, не соромлячись, кривдить сільради. Особливо що-до бюджету. Фінвідділи тут іноді просто розбійничають», захоплюють усе — законно і незаконно у свій бюджет».

Ця ілюстрація грабунку українського села, разом з вищенаведеними про московські «хлібозакупівлі», створює досить яскравий об-

раз того обдирання України московською совітською владою, яке вона проводить от уже 15 літ.

* * *

Bulletin du Bureau de Presse Ukrainien, що гектографовано почав виходити ще 1928 року при Українській Місії в Парижі, з числа від 31 жовтня с. р. перейшов на друк.

З приємністю констатуємо розвиток такого корисного й потрібного видання.

Від Бібліотеки

Уже від кількох років певні особи й організації складають пожертви на Українську Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі замість привітань і поздоровлень з нагоди Різдвяних, Новорічних та Великодніх свят.

Завжди вдячна за такі пожертви Рада Бібліотеки, просить українське громадянство і цього року відгукнутися в такий-же спосіб. На свята Рада видасть окремий листок таких осіб та організацій і розішле його всім, що складуть пожертви.

Просимо вже тепер озватися як надсилкою пожертви, так і точним текстом привіту і,— при бажанні, — з поданням своєї адреси.

Привіти на Різдвяні й новорічні свята приймаються до 10 грудня с. р.

Листування й гроші надсилати на адресу: M. Rudicev, 41, rue de La Tour d'Auvergne, Paris 9.

Українська ялинка в Парижі.

Українська молодь, під опікою настоятеля Української Православної Церкви в Парижі прот. І. Бриндзана, влаштує 25 грудня с. р. о год. 3-й ялинку для українських дітей в Palais de la Mutualité, salle N, 25, rue St-Victor, Paris 5. (Метро Maubert-Mutualité).

Підписні листи на збірку пожертв, а тако-ж запис дітей на свято — в Українській Православній Церкві, в Бібліотеці ім. С. Петлюри, редакції «Тризуба» та в українських організаціях у Парижі.

Українська Громада в Парижі запрошує українських дітей до утворення хору для виконання

колядок на Різдвяні свята.

Співанки що-середі о год. 8 веч. — 37, rue Boileau (метро Michel-Ange-Molitor та Chardon-Lagache), tél. Aut 18-59.

Управа відділу в Тересполі-над-Бугом Українського Центрального Комітету у Польщі сповіщає про трагічну смерть члена відділу підхорунжого 5 Херсонської дивізії

І В А Н А М А Н Ж О С А

що трапилася в ніч з 3 на 4 листопада с. р. на залізниці в Білій-Підляській.

Хроніка

З життя укр. еміграції.

На пошану проф. О. Лотоцькому.

— Вшанування проф. О. Лотоцького. Рада Української Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі на спеціальному засіданні 31-го жовтня с. р., присвяченому обміркуванню питання про вшанування проф. Олександра Лотоцького з нагоди 40-ліття його наукової діяльності, на внесення голови Ради, односторонньо ухвалила обрати проф. О. Лотоцького почесним членом Бібліотеки.

Шановний ювілят погодився прийняти це обрання і таким побитом Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі має в особі многозаслуженого перед Україною діяча свого першого почесного члена.

— Мазепинський збірник у честь проф. О. Лотоцького. В цьому 1934 році сповнилося сорок літ науково-літературної діяльності професора варшавського університету Олександра Лотоцького; давнього діяча на полі українського національного відродження і визначного вченого.

Українська наука і культура багато завдячують його великій енергії та гарячому завзяттю. Професор О. Лотоцький був одним з тих небагатьох українців старшої генерації, що з цілою самопосвятою стали на службі українському національному рухові у важких умовах режиму царської Росії і що цілу свою працю присвятили великій справі визволення своєї батьківщини.

Сорок літ невтомної впертої оранки професором О. Лотоцьким нашого духового перелогу, сорок літ засівання ним зерна української науки та культури,

притягають увагу нашу до світової особи дорогого ювілята.

Гурт українських працівників науки, підписаних нижче, признає за найвідповідніший спосіб вшанування сорокалітньої діяльності професора О. Лотоцького — видання книги, присвяченої його ювілеєві, й виступає з ініціативою видруккування історичного збірника, на зміст якого складуться студії про гетьмана Мазепу. Такий збірник найкраще відповідає духові долголітньої, невпинної діяльності нашого ювілята. Під Мазепинським прапором працював він ціле своє життя, під цим прапором працює він тепер на еміграції.

Підписані зібрали й упорядкували до друку цілий матеріал для такого збірника, потрібні лише засоби для його опублікування.

Маємо певність, що серед нашого суспільства знайдеться чимало тих, що в свідомості всенационального значіння роботи професора О. Лотоцького, поспішать з пожертвами на видавничий фонд Мазепинського збірника.

Пожертви просимо посилати на ім'я скарбника проф. Р. Смаль-Стоцького, Warszawa, ul. Służewska 7. m. 4.

Голова — проф. унів. варш.

В. Біднов, проф. інж.

І. Шовгенів, проф. унів.

варш. М. Кордуба, інж.

Є. Гловінський, проф.

унів. варш. д-р Р. Смаль-

Стоцький — скарбник.

(« Д і л о »).

У Франції.

— Панахида за спокій душі «359» у Парижі, яку правив п.о. І. Бриндзан, відбулася в неділю 25 листопада с. р. після служби Божої

в Українській Православній Церкві.

— Ювілей Української Громади в Шалеті. 17 листопада с. р. Українська Громада в Шалеті відсвяткувала 10-тилітній ювілей свого існування за участі представників французької влади, дирекції заводу, де працюють члени Громади, її українських гостей. Докладніше про це свято Шалетської Громади буде подано в одному з наступних чисел «Тризуба».

— Ювілей Бориса Лазаревського. Ягось соромливо, тихо минув 18 листопада с. р. літературний вечір, улаштований Українським Літературним Гуртком у Парижі, щоб одзначити сорокалітній ювілей письменницької діяльності Бориса Лазаревського. Пройшов та: непомітно цей ювілей може тому, що писав Борис Лазаревський переважно мовою російською, друкував свої твори навіть мовами французькою й чеською, а українською писав — найменше. Коли б не відкрив цьому авторові своїх сторінок «Тризуб», українських творів у нього було б, певно, ще менше. Але все-ж треба згадати, що перше оповідання Бориса Лазаревського, що було надруковано по-українськи, вміщено було ще в 1903 році в «Київській Старині».

Проте Борис Лазаревський ніколи не виходив з-гід впливу української національної стихії, ніколи не переставав бути українцем. Це, очевидно, як і те, що останнім часом Борис Лазаревський одверто став на український ґрунт, і послужило до того, що ювілей Б. Лазаревського росіяне промовчали і не були на його святі.

Отже в скромному і привітному паризькому салоні на вулиці Помп зібралися на честь ювілята майже виключно члени Українського Літературного Гуртка в Парижі, якого Б. Лазаревський є головою.

Привітавши теплими словами присутніх та ювілята, п. Якимчук короткими й загальними

рисами подав характеристику письменницької діяльності Бориса Лазаревського, зупиняючися переважно на суб'єктивних моментах. Далі вислухав ювілята чимало привітань, оповідань та віршів, йому присвячених. Промовляли — пп. Богомолець, Теній, Карбовський, Якимчук, Соколик. З присутніх гостей вітали ювілята пп. Андрій Чехівський та Єремій, який передав тако-ж і привітання від п. О. Шулгина. Було зачитано привітання й від проф. Дм. Дорошенка.

Якось несподівано прочитав французькою мовою своє оповідання, присвячене ювілятові, п. Сівель, француз-бретонець, що 12 років був перед війною учителем французької мови в середній школі на Катеринославщині. В цьому оповіданні п. Сівель горівшовав Україну з своєю батьківщиною — Бретанню.

Де-кілька теглих слів промовив і російський письменник Н. Брешко-Брешковський, — одинокий присутній на вечері з росіян, — згадуючи свій перший роман, що був написаний гро загорожця Івана Пількову.

Велике вражіння зробила на ювілята чудова степова пісня, яку проспівали пп. Івашко, Данило Чорний, Якимчук та Соколик:

Гей то не вітри розходилися,
То син з батьком посварилися.

Не шаркан дуба пагинає,
Батько сина геть проганяє:

Іди геть, сину, куди знаєш,
Бо непокірну жінку маєш.

І дійсно, скільки червіної сриґінальності, скільки музичного багатства таїть в собі ця пісня.

Наприкінці ювілята прочитав один із своїх «Шматочків Минулого», що друкувалися в «Тризубі» в роках 1932-34.

Потім вечір закінчився в товариській бесіді, за співів і декламацій п. Якимчука.

У Болгарії

1-ий делегатський з'їзд Союзу Українських Організацій у Болгарії відбувся 4-5 листопада с. р. у Софії.

Нову Управу Союзу обрано в такому складі: д-р Микола Корнілій — голова, п. Дм. Майстренко — заступник голови, проф. М. Паращук — радник, п. Яків Малинівський — секретар, п. Гаврило Огієнко — скертник. Запасні члени — пп. О. Роканюк і М. Тарабан.

До Ревізійної Комісії обрано пп. Андрія Кириленка, Івана Коршуна та Юрка Андриєвського.

«Тризуб» та українська преса.

«Канадійський Фермер» (Вінніпег) у ч. 43 вміщує статтю з «Тризуба» — «Як було прийнято СССР до Ліги Націй».

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

В інтересах правди прошу не відмовити ввістити в вашу хвильну часопис наступне спростовані:

Часописи «Нова Зоря» (13. IX. 1934) та «Вогні» (ч. 1-2, 1934) знов умістили фантастичну вигадку ще з 1920 р., вже кілька разів спростовану в пресі й на публічних зібраннях, неначеб-то я кслись на раді міністрів УНР казав, що коли Україна не буде соціалістична, то я нібито не хочу видіти ніякої України.

Отже ще раз заявляю, що я ніколи ні на раді міністрів, ні деінде, ані в приватній розмові нічого подібного не казав.

Оскільки мені відомо, що вигадку пустив перший в українській пресі п. О. Назарук. У своїй книжці «Рік на Великій Україні» (Відень 1920) він написав так:

«Пам'ятаю, як раз пізніший прес'єр Мартос заявив на Раді Міністрів, що коли Україна не буде в усім побудована після про-

грами його партії (с. д.), то він не хоче ніякої України» (стор. 110).

В «Соціалістичній Думці», що виходила у Львові р. 1921-22, як орган с.-д. партії, це було в свій час спростовано. Але й без того для кожного ясно, що я й не міг говорити щось подібне, бо-ж це перечило б моїй участі у трьох коаліційних правительствах УНР, з участю не-соціалістів. Суперечить цьому тако-ж уся моя громадсько-політична діяльність.

Що-ж до згаданої книжки О. Назарука, то, як відомо, вона повна всяких нісенітниць.

Напр., описуючи 1919 р., О. Назарук зазначає: «А народ нічого собі не робив з того всього: безкінчними рядами возів їхав на прощу до своїх церков. Молоді дівчата грали на гармоніях, молоді парубчачки здилялися до них... На все це дивився я з бальсону готелю «Бельві»....» (ст. 177). Хто був на Великій Україні, той добре розуміє всю горендалістичність таких журналістичних перлів. Покинувши вже дотепи про «свіжу людську голову» гри полковника у українського полковника (ст. 57), або про те, як націпринські урядовці «встають пізно, наїдаються (по можності м'ясом) і отяжіло приходять до бюро» (ст. 98).

Думаю, що ні одна поважна людина не може вірити твердженням такого автора, що, як «очевидець», понаписував такі жахливі своєю абсурдністю вигадки, як таке; що він сам ніби-то бачив або чув.

Прошу прийняти вирази моєї щирої пошани

Колишній міністр фінансів проф. Б. Мартос:

P. S. Прошу тако-ж інші часописи надрукувати цей мій лист.

В ч. 41 (447) «Тризуба» з 11 листопада с. р., на стор. 8, в 3-му рядку зверху огляду «З міжнароднього життя» зміст «сигналізація» треба читати «стаціонація».

Нові книжки й журнали.

— Справоздання про чинність Української Наукової Асоціації в Празі за час від 7 грудня 1932 р. до 30 червня 1934 р. Видання Української Наукової Асоціації в Празі. Прага, 1934. 22 стор. великої вісімки; літографоване. Зміст: До історії повстання УНА. Протокол засідання установчих зборів Української Асоціації в Празі 7 грудня 1932 року. Інавгураційні збори (27 лютого 1933 року). Протокол заг. річн. зборів Асоціації 28 березня 1934 р.; доповідь на них голови УНА проф. Іваницького. Звіт секретаріату УНА за час від 17. XII. 1932 до 1. I. 1934. Звіт Наукової Ради УНА за 1933 рік. Грошове справоздання за 1933 р. Акт Ревізійної Комісії УНА. Звіт Наукової Ради УНА за час з 1 січня до 1 липня 1934 р. Статут Товариства «Українська Наукова Асоціація». Реєстр членів-фундаторів «Української Наукової Асоціації в Празі». Відозва УНА в справі зібрання відомостей про українських наукових працівників, з анкетою.

Адреса Української Наукової Асоціації: *Ukrajinska Vedecka Asociace. Poděbrady. Zamek. Tchécoslovaquie.*

— Вісті Українського Технічно-Господарського Інституту позаочного навчання при Українській Господарській Академії в ЧСР, ч. 7, 1 листопада 1934. Зміст: Проф. М. Добриловський — Чи потрібна в валютній системі золота монета? Д-р О. Безпалко — Поет селянського горя та бунту. Ювилей праці (до 40-ліття наукової чинності проф. Олександра Лотоцького). Повідомлення Інституту для студентів. Нові книжки та журнали.

— Український Тиждень, ч. 48 (103) — 26 листопада 1934. Прага. Подає, як завжди, хроніку українського життя в Чехословаччині. Крім того, передне слово присвячує проф. О. Лотоцькому, якого 45-тилітній ювілей літературної й 40-літньої наукової діяльності припадає на листопад місяць с. р. В цій завітці про діяльність проф. О. Лотоцького вміщено тако-ж кліше із зникмучим ювілянта, яке редакції «Українського Тиждня» було гозичено «Тризубом».

— Український Сокол, ілюстрований журнал Українського Товариства «Сокол» в Південній Америці, No 3, липень-серпень 1934 р. Buenos Aires. 16 стор. великої вісімки. Ціна 20 центів. Зміст: Р. К. Українське сокільство, його значіння й цілі. Син Верхів—Лети, Соколе! Відозва до українських емігрантів Музею Визвольної Боротьби України в Празі. Вандали й варвари в ХХ столітті. В. Юрченко — Кулеметчик Омелько. Старий Сокол — Будуча гордість Соколів (литяча вистава в Беріссо).

Адреса журналу: *Sr. Osyp Kuzmucz — Calle San Martin 56. Buenos Aires, Rep. Argentina.*

— Роман і Юлія, весела комедія Сильвестра Калинця на одну дію. Видання «Народньої Української Бібліотеки» в Бразилії. В-во «Парана». Стор. 41×VII, in 16-. Ціна за цілу серію 12 випусків (дальші інші книжечки ще мають вийти) в Європі й Америкі 2 долара, в оправі — 3 д.л. Адреса: *Silvestre Kalyne s, Caixa p. 219. Curitiba. Parana. Brasil.*

Баритозове соло

в супроводі фортеп'яна

Гробниці лицарів

муз. Юр. Пономаренка, слова О. Олеся

Ціна 5 фр.

Адреса: *М. Пономаренко, 58 bis, rue Naxos. Paris 20. France.*

Обов'язок кожного, хто має в грудях українське серце...

Українське громадянство не сміє допустити, щоб перервалась знову нитка української державної традиції, так блискуче нав'язана в 1917 році. Наше покоління мусить передати в заповіті нащадкам цю традицію, що воно створило, цю мету, до якої воно змагало. На Україні не сміє повторитись політична ніч ХІХ століття, коли довгі генерації не знали, хто вони, «яких батьків, чії сини, ким, за що закуті». Ясно окреслений наш національний ідеал, що знайшов свій вислів в актах з 22 січня, ми мусимо, помимо нашого теперішнього стану, передати нащадкам, як передали поляки свято «конституції 3 мая» через довгі літа поневолення аж до сьогодні. Єдиний засіб до цього — це залишити за собою тривалий пам'ятник наших змагань, документальні засвідчення наших осягнень. Ми мусимо вибудувати для Музею Визвольної Боротьби України в Празі гідне приміщення, щоб могли показати і своїм, і чужим, що нам заперечують права до самостійного існування, наочно, що ми є, що ми змагаємось і що ми твердо рішили перемогти!

Чи-ж не живим словом цього нашого бажання буде помешкання, де висітимуть прапори українських полків, уніформи українського воляцтва, універсали українського уряду. Кожному з нас відома та пошана, яку кожен чужий народ виявляє до таких своїх музеїв, і роля, яку такі музеї грають при формуванні світогляду молодого покоління. Невже-ж кожен українець не спроможеться на жертву, щоб створити й власний такий музей для тих пам'яток, що ми маємо в такій великій кількості зібраними в Празі, як свій національний масток? Ні, кожен з нас хай усвідомить собі важливість переховання того, що таки-ж ним самим вкладено до української національної скарбниці, що ним самим долучено до будови української культури. Традиція наших змагань, раз відроджена, не може знову загинути. Наші останні визвольні змагання не можемо ми дати знову ворогові оголосити, як руйницький бунт черні. Наочними мусимо ми зберігати річеві докази того, що метою нашої держави було й могло бути лише усталення кращого ладу на нашій землі, а це збереження служитиме, як символ того, що ми непохитно й делі стремимо до тако-ї ж, раз на-завжди собі поставленої мети. Звеличенню її хай же чинно допоможе кожен той, кому б'ється в грудях українське серце.

Гроші слати на адресу директора Музею: Prof. D. Antonovyc. P r a - h a - Nusle, -245, Czechoslovakia.

У. Т. Г. І.

Український Технічно-Господарський Інститут
позаочного навчання при УГА в Чехословацькій Республіці.

Продовжується запис на Економічно-Кооперативний відділ та на курси: бухгалтерські, українознавства, пасічництва, оброблення шкіри, практичної фотографії, практичної радіотехніки, практичного м'ясоварства.

Приймається запис на нові курси садівництва, технічного перероблення садовини та горідини і на курси сільсько-господарського рахівництва простого.

Звертатись на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut, P o d é b r a d u, Zamek. Tchecoslovaquie.

На відповідь додавати інтернаціональний поштовий значок.

ТРИЗУБ

тижневик політики, культури, громадського життя та мистецтва, заснований р. 1925 Вяч. Прокоповичем, виходитиме в 1935 році по-старому і за участі тих самих співробітників

Умови передплати на 1935 рік

У Франції на рік — 80 фр., на півроку — 40 фр., на три місяці — 20 фр.
на один місяць — 8 фр., окреме число — 2 фр.

	1 рік.	1/2 року	3 місяці	1 місяць	окр. чис.
ЧЕХІЯ	80 к. ч.	40 к. ч.	20 к. ч.	10 к. ч.	3 к. ч.
ПОЛЬША	25 зл.	15 зл.	8 зл.	3 зл.	1 зл.
РУМУНІЯ	500 лефв	300 л.	150 л.	50 л.	20 л.
НІМЕЧЧИНА	12 мар.	6 м.	3 м.	2 м.	0,50 м.
СПОЛ. ШТАТИ П.А.	3 дол.	1,5 д.	1 д.	0,40 д.	0,10 д.
КАНАЛА	3 дол.	1,5 д.	1 д.	0,40 д.	0,10 д.
БЕЛЬГІЯ	20 бельг.	10 б.	6 б.	2 б.	0,60 б.

У Парижі набувати в книгарні В. Поволоцького, 13 rue Bonaparte, Paris VI.

Закордоном журнал передплачувати й набувати можна у представників «Тризуба»: 1) В Канаді — W Sikewich, P. O. Box 333 Toronto, Ontario, Canada 2) В Румунії — Dm. Herodot, Strada Delea Veche, 45. Bucarest. 3) В Чехословаччині — П р а г а : P. Filonovic. Horni Cernosice u Prahy, c. 107. П о л ь щ а : п. інж. Бурачинський. Ukr Hosp Akademie. Podébrady. 4) В Польщі — J. Lipoweski, ul. Czerniakowska 204, m. 25, Warszawa, для грошевих переказів — пошт. рахунок 13.435 Warszawa, Jan Lipoweski. 5) В Спол. Штатах «Surma Book», 103 Av. A. New York, N. Y., U. S. A. 6) В Царьгороді M. Zabello. Posta kuturu № 224. Beyoglu. Istamboul. Turquie. 7) В Бельгії — Georges Jakovliv, Ing. 61, rue de Dave, Jambes — Namur. Chèque Postal 234465.

У Львові почав у б. р. виходити єдиний український журнал, присвячений справам поширення музичної культури серед усіх верств нашого народу —

«МУЗИЧНІ ВІСТІ»

Досі появилoся чотири числа, а 5-е чергове число появиться в грудні місяці с.р. Редакція журналу реєструє тепер усі наші музичні та співочі товариства, театральні гуртки і т. п. Тому редакція звертається до всіх диригентів, старост, голів, режисерів українських товариств, щоб прислали точні звіти своїх хорів, оркестр, і т. д. для згуртування всіх працівників української пісні й музики біля «Музичних Вістей». Адреса редакції: Львів, вул. св. Софії — 78.

Редакція і адміністрація: 42, rue Denfert-Rochereau, Paris-V
Tél. Danton 80-03.

Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.
Редагує — Комітет. Адміністратор: Ів. Косенко
Le Gérant: M-me Perdrizet.